

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 502/2022-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Tomášom Jánošíkom, advokátom, Hviezdoslavova 1018, Trebišov, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 Co 230/2016 zo 4. mája 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 55/2020 z 25. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Obe napadnuté rozhodnutia navrhuje zrušiť a žiada priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľ mal procesné postavenie žalovaného v konaní o určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva právneho predchodcu žalobcu. Konanie o predmetnej žalobe bolo vedené na Okresnom súde Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 29/2004. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 19. júna 2013 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“), ktorým

žalobe žalobcu vyhovel. Dospel k záveru, že právny predchodca žalobcu sporné nehnuteľnosti vydržal na základe neformálnej dohody o reálnej del'be nehnuteľností uzavretej v roku 1948. Na základe výsledkov dokazovania dospel k záveru o existencii takejto dohody a nerušenej držbe potvrdenej svedeckými výpoveďami svedkov, na základe ktorých dospel k záveru o dobromyseľnosti právneho predchodcu žalobcu pri vstupe do držby, ktorá pretrvala až do momentu vydržania.

2.2. Na základe odvolania s'ťažovateľa rozhodoval Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorý rozsudkom č. k. 9 Co 230/2016 zo 4. mája 2017 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolacie dôvody neboli naplnené (bod 14). K odvolacej námietke, že k reálnej del'be nedošlo, krajský súd uviedol, že rozsiahlym dokazovaním vykonaným pred súdom prvej inštancie bolo aj podľa názoru odvolacieho súdu preukázané, že predmetné nehnuteľnosti boli ešte za života právneho predchodcu žalobcu po dohode a del'be vykonanej v rodine so súrodencami rozdelené tak, že právny predchodca žalobcu nadobudol vlastníctvo k reálne vyčlenenej časti pôvodnej parcely (bod 24). Žalobca preukázal reálnu del'bu tým spôsobom, že sporné nehnuteľnosti začal užívať právny predchodca žalobcu ako vlastné od roku 1948. Reálna del'ba bola preukázaná svedeckými výpoveďami, z ktorých vyplynulo aj to, že bola rešpektovaná. Do konca roku 1960 nebolo žiadnych pochyb o tom, že právny predchodca žalobcu sa cítil ako vlastník až do nadobudnutia vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam na základe vydržania (bod 25). K námietkam s'ťažovateľa, že osvedčením o dedičstve č. Dnot 88/2009 sporné nehnuteľnosti nadobudla jeho matka dedením, krajský súd konštatoval, že táto skutočnosť nevyvracia splnenie podmienky vydržania, keďže k tejto skutočnosti došlo až po vydržaní (bod 26). Iný spor označený s'ťažovateľom podľa názoru krajského súdu nemohol mať vplyv na výsledok napadnutého konania, pretože v danom konaní sa neriešila otázka vlastníctva sporných nehnuteľností, a preto netvorí prekážku *res iudicata* vo vzťahu k prejednávanej veci. Pokiaľ s'ťažovateľ spochybňoval výpovede svedkov ako neobjektívne, krajský súd konštatoval, že vierohodnosť ich výpovedí nebola spochybnená inými objektívne zadokumentovanými skutočnosťami alebo dôkazmi, z čoho vyvodil, že s'ťažovateľ v tomto smere neunesol svoje dôkazné bremeno (bod 28). K tvrdeniu s'ťažovateľa, že v priebehu konania nebola preukázaná existencia žiadnej neformálnej dohody, krajský súd konštatoval, že toto tvrdenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, preto odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

2.3. Proti rozsudku odvolacieho súdu s'ťažovateľ podal dovolanie, ktorého dôvodnosť založil na existencii vady podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), t. j. na tzv. odklone od ustálenej rozhodovacej praxe. Argumentoval tým, že dedičstvo po jeho právnom predchodcovi bolo riadne prejednané súdnou komisárkou v roku 2009, na základe čoho sa stal vlastníkom predmetných nehnuteľností z titulu dedenia. Poukázal aj na existenciu potvrdenia z roku 1974, z ktorého vyplýva skutočnosť, že právny predchodca žalobcu chcel podiel na predmetných nehnuteľnostiach odkúpiť od právnej predchodkyne (matky s'ťažovateľa, pozn.) z čoho s'ťažovateľ vyvodil, že právny predchodca nemohol byť dobromyseľný ani v roku 1948 najmä preto, že k uzavretiu žiadnej dohody o reálnej del'be nedošlo. V tejto súvislosti uviedol, že aj podľa obyčajového práva platného do roku 1950 bola jednoznačne upravená podmienka, že zmluvy o prevode vlastníckych práv k nehnuteľnostiam museli mať písomnú formu a pre ich účinnosť sa vyžadoval zápis do verejných kníh. S poukazom na uvedené a viaceré rozhodnutia (R 27/1999,

sp. zn. 5 Cdo/2010 a ďalšie dve rozhodnutia Najvyššieho súdu České republiky, pozn.) bol toho názoru, že v posudzovanom prípade došlo k neospravedliteľnému právnemu omylu, preto nemohlo dôjsť k vydržaniu (bod 17).

2.4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) dovolanie sťažovateľa odmietol napadnutým uznesením č. k. 1 Cdo 55/2020 z 25. mája 2022. Konštatoval, že pokiaľ sa namieta tzv. odklon, musí ísť o právnu otázku, na riešenie ktorej je založené rozhodnutie a ktorá bola riešená rozdielne (bod 21). Sťažovateľ bol povinný uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považoval za nesprávne, konkretizovať, ako mal právnu otázku odvolací súd vyriešiť a špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax, ktorá potvrdzuje jeho tvrdenia (bod 24). Najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ bol nespokojný so záverom týkajúcim sa dobromyseľnosti právneho predchodcu žalobcu a spochybňoval tiež záver o existencii dohody. Rovnako bol nespokojný aj s vyhodnotením dokazovania v prospech žalobcu. Najvyšší súd v tomto smere poukázal na § 442 CSP, v zmysle ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým základom tak, ako bol zistený v základnom konaní (bod 29), a sťažovateľom vymedzená otázka nie je právnou, ale skutkovou otázkou. Pokiaľ sťažovateľ označil rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, tie neoznačil správne (úplne, pozn.) a neuviedol, v čom konkrétne mal tento odklon spočívať (bod 30). Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľa, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno v tom, že k reálnej deľbe došlo v roku 1948, a preto následne nemohlo dôjsť ani k vydržaniu, najvyšší súd vyhodnotil, že toto tvrdenie je potrebné vnímať ako všeobecné konštatovanie v otázke právneho posúdenia, ktoré neidentifikuje namietaný odklon. Najvyšší súd by musel dedukovať právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť, preto dospel k záveru, že sťažovateľ nedostatočne vymedzil dovolací dôvod v otázke, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia. Preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, pričom odôvodnenie a závery odvolacieho súdu považuje za arbitrárne a nedostatočné. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú sťažovateľ uplatnil už v priebehu konania pred všeobecnými súdmi, najmä však pred dovolacím súdom v rámci svojho dovolania. Pokiaľ ide o odôvodnenie namietaného porušenia jeho označených práv rozhodnutím dovolacieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti zotrval na svojom právnom posúdení veci, z čoho vyvodzoval porušenie svojich označených práv nedostatočným a arbitrárnym prístupom dovolacieho súdu pri posúdení jeho výhrad a námietok vznesených v dovolaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či všeobecné súdy dali dostatočné a ústavne konformné odpovede na relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu, ako aj tam uplatnenú argumentáciu.

III.1. K porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

5. Proti napadnutému rozsudku bol sťažovateľ oprávnený podať dovolanie, čo aj využil. Dovolanie predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého najvyšší súd poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru rozsudkom odvolacieho súdu. Uvedené sa týka posúdenia jeho námietok údajne zakladajúcich dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

6. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

III.2.1. K porušeniu procesných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

7. Sťažnostná argumentácia, ako už bolo konštatované, bola v podstatných námietkach identická s dovolacou argumentáciou, na ktorú dovolací súd poskytol relevantné odpovede. Najvyšší súd, vychádzajúc z obsahu dovolania, nevedel identifikovať konkrétnu otázku riešenú ustálenou rozhodovacou praxou, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť, a nesúhlas so záverom o dobromyseľnosti právneho predchodcu a so záverom o existencii dohody o reálnej del'be považoval v kontexte uplatneného dôvodu (tzv. odklonu) za skutkovú otázku. Tento záver najvyššieho súdu ústavný súd hodnotí ako zrozumiteľný, rešpektujúci právnu úpravu dovolania a reflektujúci nedostatky samotného dovolania.

8. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom svoju ústavnú sťažnosť koncipoval a v nej argumentoval skutkovými okolnosťami prípadu, ktoré mali potvrdzovať nesprávne právne posúdenie veci bez toho, aby uviedol, v čom najvyšší súd pochybil pri prejednaní jeho dovolania alebo odôvodnení svojho rozhodnutia. Táto skutočnosť vedie ústavný súd k záveru, že sťažnostná argumentácia sťažovateľa skôr zodpovedá odvolaniu ako ústavnej sťažnosti. Inými slovami, sťažovateľ v sťažnosti nevysvetlil a neuviedol žiadnu ústavnoprávnu argumentáciu, na základe ktorej by bolo možné uvažovať o porušení jeho procesných práv napadnutým uznesením odvolacieho súdu. Je potrebné si uvedomiť, že dôvodom odmietnutia dovolania bolo nedostatočné vymedzenie právnej otázky, ktorej riešenie mal najvyšší súd posúdiť v rámci uplatneného dôvodu dovolania. Keďže ani odôvodnenie predloženej ústavnej sťažnosti nedáva dostatočné východisko pre posúdenie toho, v čom mal najvyšší súd pochybiť, a tým porušiť označené procesné práva sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť bolo potrebné v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2.2. K porušeniu hmotných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

9. Sťažovateľ porušenie svojich hmotných práv zdôvodnil tým, že v konečnom dôsledku bol zbavený svojho vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

10. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že táto námietka je všeobecná a platná v každom majetkovom spore. Totiž jedna strana sporu (tá ktorá prehrala) vždy môže tvrdiť, že v dôsledku súdneho rozhodnutia bola pozbavená majetku. Ústavný súd preto aj túto argumentáciu považoval za *a priori* nespôsobilú bez ďalšieho spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z dôvodu porušenia jeho hmotných práv, preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

11. Napriek uvedenému ako *obiter dictum* dodáva, že neobstojí námietka sťažovateľa v podobe všeobecného tvrdenia, že v okolnostiach veci išlo o neospravedlňiteľný právny omyl (z dôvodu absencie zápisu do verejných kníh) a preto právny predchodca žalobcu nemohol byť pri vstupe do držby dobromyseľný, pretože v právnych podmienkach pred rokom 1950 bola možnosť tzv. reálnej delby a vtedy platný právny poriadok umožňoval nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním na základe právom aprobovaného titulu vstupu do oprávnenej a nikým nerušenej držby po celý čas vydržacej doby. Skutočnosť, že sťažovateľ získal dedením predmetnú nehnuteľnosť, ktorú ani jeho právna predchodkyňa neužívala, ani nemala v držbe, ktorú ale naopak, od roku 1948 užíval právny predchodca žalovaného, svedčí skôr o tom, že v skutočnosti takýmto spôsobom chcel nadobudnúť majetok on.

12. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu